

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Historical

تاریخی

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »
۲۰۱۵ می

آیا خالد بن ولید پشتون بود؟

قرآن عظیم الشأن با زیبایی خاصی میفرماید: « یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوباً و قبائل لتعارفوا ان اکرکم عندالله اتقیکم» (سوره حجرات آیت ۱۳) (ای مردم، ما شما را از مرد و زنی آفریدیم و شما را به اقوام و قبایلی مختلفی تقسیم نمودیم تا یکدیگر را بشناسید؛ همانا گرامی ترین شما نزد الله، با تقوی ترین شما است).

طوری که می دانید که در میان اقوام و قبایل قبل از اسلام افتخار به انساب و قبائل رایج ترین افتخار موهوم بود، تا آن جا که هر قبیله ای خود را « قبیله برتر » و هر قوم خود را « قوم » برتر و بهتر می شمرد که با آمدن دین مقدس اسلام بر همه این برتری های قومی، زبانی و نژادی خط بطلان کشید شد و **تفاخر به نسب و زبان و قوم که صرف تعلق به قوم سبب بلندی از دیگران باشد، به طور مطلق مردود و ناجیز شمرده شد.**

پیامبر صلی الله علیه وسلم با تمام صراحت بیان داشت: « لَیْتَهَیَّ أَقْوَامٌ یَفْتَخِرُونَ بِآبَائِهِمُ الذِّینَ مَاتُوا ... أَوْ لَیْکُونَنَّ أَهْوَنَ عَلَی اللَّهِ مِنْ الْجَعْلِ الَّذِی یُدْهَهُ الْجِرَاءُ بِأَنْفِهِ » (ترمذی: ۳۹۹۵) (کسانی که به پدران و نیاکان مرده خود افتخار می کنند باید از این کار باز بیایند، و در صورتی که باز نیابند، نزد الله تعالی از حیوانی (نام آن به پشتو «غوبا ری» است) که سرگین حیوانات را با بینی خود می غلطاند، پست تر خواهند بود).

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَقَحَرَهَا بِالْأَبَاءِ، إِنَّمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقِيٌّ وَقَاجِرٌ شَقِيٌّ، النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ خُلِقَ مِنْ تُرَابٍ» ابو داوود (۵۱۱۶)، (الله تعالی تعصب جاهلیت و افتخار به پدران را از شما دور کرده است؛ فرد یا مؤمن پرهیزگار است؛ یا فاسق بدبخت، مردم همه از فرزندان آدم هستند و آدم از خاک آفریده شده است).

هكذا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: فرمود: «أُرْبِعُ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَبْرُكُونَ فِيهَا: الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ، وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ، وَالْأَسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ، وَالنِّيَاحَةُ» مسلم (۹۳۴) (از امور جاهلیت چهار چیز در میان امت من باقی مانده است که آنها را ترک نمی دهند، که عبارتند از: فخر به حسب، طعن در نسب، طلب باران به وسیله ستارگان، نوحه خوانی گریه و زاری برای مردگان.) این حدیث بیانگر نکوهش افتخار صرف به نسب است؛ زیرا شرف آدمی با کارهایی است که انجام می دهد و شرافت آبائی و اجدادی سودی مستقیم به انسان نمی رساند.

در وجود توضیح فوق بدون افراط و تفریط افتخار به خدمت، علم، دانش، خدمات علمی، جهادی و بالاخره فعالیت های فرهنگی گذشتگان و نیکوکاران و آن را منبع و رهنمای خویش قرار دادن امر مثبت، نیکو و خوبی است و آن را با تعصب ربطی نیست.

خواننده محترم !

با هدایات روشن دساتیر اسلام در مورد تعصب و عصبیت که برای مسلمان و انسان سالم اندیش درست نیست تا برتریت را درین مسایل خلاصه کند اما برای تعارف و شناساسی « لتعارفوا » خواستم این بحث را بعد از تأکید بر مقدمه کوتاه بالا در مورد شخصیت والای صحابی جلیل القدر اسلام خالد بن ولید که در فهم بسیاری از افغانان به حیث یک افغان و پشتون شناخته می شود معلومات هذا را با شما شریک سازم.

مؤرخین می نویسند :

هفده سال قبل از ظهور دین مقدس اسلام در مکه معظمه از دامان فامیل لبابه صفری خواهر ام المؤمنین میمونه کودکی چشم به جهان گشود و به دنیا آمد که از ابتدای کارنامه های خویش شهرت و شهامتش سرزبانها بود و بعدها به حیث (سیف الله المسلول، شمشیر برهنه خدا) لقب گرفت.

پدر خالد بن ولید بن مغیره یکی از اشراف قریش بود و در بین مردم مکه از مقام و منزلت خاص ذی احترامی برخوردار بود.

تربیه و پرورش خالد که دارای شش برادر و دو خواهر بود در خارج از مکه در قریه جات بیرون شهر مکه صورت گرفت. در محیطی که خالد بن ولید بزرگ شد، جوانان معمولاً مصروف سپورت های پهلونی، اسب سواری، شمشیر جنگی، دوش و غیره ... بودند .

خالد بن ولید از همان ایام جوانی در دلیری، شجاعت، ذکاوت در بین جوانان هم سن و سال خویش شهرت خاص داشت. خالد بن ولید قبل از ایمان آوردن همانند پدر خویش یکی از مخالفان سرسخت اسلام و مسلمانان به شمار می رفت و در رابطه با توطئه ها و دسایسی که در مخالفت با اسلام و مسلمین توسط کفار قریش صورت می گرفت، نسبت به همه جوانان عصر خویش، پیشقدم بود.

خالد بن ولید در جنگ احد با تدبیر و پلان غافلگیرانه، قدرت رزمی خویش را، در تهاجم ناگهانی بر لشکر مسلمین از دره ای که در انتهای کوه احد قرار داشت، نشان داد. که به اثر این حمله تعدادی از صحابه کرام و به خصوص اولین سپهسالار اسلام حضرت همزه که پیامبر اسلام محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم وی را سیدالشهداء خواند، به شهادت رسید.

ناگفته نباید گذاشت که خالد بن ولید بادر نظر داشت این که در دشمنی با اسلام و مسلمانان شهرت داشت ولی در عین وقت حقانیت و محبت اسلام در قلب خالد (رضی الله عنه) به صورت نامحسوسی رشد می کرد و احساس می نمود که روزی تمام ملت عرب در زیر پرچم اسلام جمع خواهند شد. بنابراین اندیشه، گفتار و سخنان و اعمال حضرت رسول صلی الله علیه و سلم را همیشه مورد بررسی قرار می داد.

از طرف دیگر به پیامبر اکرم صلی الله علیه و سلم از طریق وحی خبر رسید که دل حضرت خالد بن ولید هر دم با نور اسلام آراسته تر می شود.

در نهایت بعد از آن که پیامبر اکرم صلی الله علیه و سلم فرمود: با وجود آشکار شدن حقانیت و حقیقت اسلام برای خالد چرا او به اسلام مشرف نمی شود.

حضرت ولید رضی الله عنه برادر حضرت خالد رضی الله عنه که چندی قبل مشرف به اسلام شده بود از طریق نامه ای او را به اسلام دعوت کرد.

حضرت خالد می فرماید: «هنگامی که نامه پیامبر اسلام محمد صلی الله علیه و سلم را به دست برادرم ولید، مشاهده کردم بی اختیار بر زبانم کلمه توحید جاری گشت و می خواستم هر چه سریعتر خدمت رسول صلی الله علیه و سلم

حاضر شده، جانم را فدایش کنم و همین که خدمت پیامبر صلی الله علیه و سلم حاضر شدم چون که دیوانه دیدار حضرتش بودم از خوشحالی همچو پروانه ای خود را به آغوش ایشان انداخته و ایمان خود را ابراز کردم.»

حضرت خالد رضی الله عنه بعد از این که در جمادی الاول سال هشتم هجری به دین مقدس اسلام مشرف شد، مطابق روایات تاریخی در ۱۲۵ جنگ کوچک و بزرگ شرکت نمود و در هیچ يك از آنان شکست نخورد از جنگ موته گرفته تا بزرگترین آنها که فتح سرزمین های ایران باستان (که بخشی از آن تحت نام ایران امروز است) است، حضرت خالد نقش سرنوشت سازی ایفاء نمود.

در جبهاتی که خالد بن ولید در آن اشتراک می ورزید، عظمت و هیبت خالد (رضی الله عنه) آنقدر روشن و نامدار بود که حتی با شنیدن نام ایشان بر اندام کفار لرزه می افتید.

حضرت خالد بن ولید از استعداد های زیادی برخوردار بود و با جرأت می توان او را مغز متفکر جنگی مسلمانان آنوقت قلمداد کرد.

در بین مردم عرب این مقوله مشهور بود که می گفتند در جنگی که خالد شرکت کند شکست ناپذیر است، به همین علت در فتوحات شام (مناطق سوریه و لبنان و..... امروز) سال ۱۷ هجری امیرالمؤمنین حضرت عمر بن خطاب (رضی الله عنه) وی را از فرماندهی سپاه اسلام عزل کرده و ابو عبیده بن جراح را به عنوان جانشین وی تعیین نمود. امیرمؤمنان پس از مراجعت حضرت خالد (رضی الله عنه) به مدینه خطاب به ایشان فرمود: (همه ما برای پیروزی و سر بلندی اسلام تلاش می کنیم و هرگز نمی خواهیم از این خواسته عدول نمایم، اما از آنجا که مردم ایمان آورده بودند که پیروزی با خالد است من خواستم که مردم را بر حذر دارم و به آنها بفهمانم که پیروزی را خدا می دهد و فرقی نمی کند که فرمانده چه کسی باشد و به حق این قول امیر مؤمنان به تحقیق پیوست آنگاه که سپاه اسلام به رهبری ابو عبیده بن جراح در غیاب خالد بر سپاه کفر پیروز گشت.

خالد بن ولید این ابر مرد تاریخ در آخرین لحظات عمر خویش خطاب به حاضران گفت: « هیچ جایی از بدنم نیست که در آن اثر شمشیر یا نیزه نباشد. من در جنگ های مختلف شوق نوشیدن جام شهادت را داشتم، اما افسوس که امروز موت در بستر به سراغم آمد و شهادت در میدان جنگ نصیبم نشد.»

سرانجام سپهسالار میدانهای نبرد در ششمین دهه از عمر گرانمایه اش دیده از جهان فرو بست. در شهر حمص کشور سوریه مدفون میباشد. انا لله و انا الیه راجعون.

خواننده محترم!

در مورد این که خالد بن ولید از مناطق و سرزمین افغانستان امروز و از جمله قوم پشتون (سلیمانخیل) است و یا خیر، داستان های متعددی در بین مردم افغانستان زبان به زبان ردوبدل می شود. برای روشن شدن بهتر و بیشتر این موضوع توجه خوانندگان محترم را به معلومات ذیل در این باب جلب می نمایم.

نسب خالد بن ولید:

طوری که در فوق هم یاد آور شدیم، خالد بن الولید بن المغیره المخزومی (۵۸۱ - ۶۴۲ میلادی) یکی سوارکاران و قومندانان شجاع و مشهور جهان اسلام است که رسول الله صلی الله علیه و سلم وی را به سیف الله (شمشیر الله تعالی) ملقب فرموده است.

«خالد بن ولید» پسر الولید بن المغیره بن عبد الله بن عمر بن مخزوم بن یقطه بن کلاب بن مرة بن کعب بن لوی بن غالب بن فهر بن مالک بن النضر بن کنانه بن خزیمه بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان. والولید کاکای أم المؤمنین أم سلمة می باشد.

مادر خالد بن ولید:

مادر خالد: لبابة الصغرى بنت الحارث بن حزن بن بجير بن هزم بن ربيعة بن عبد الله بن هلال بن عامر بن صعصعة بن معاوية بن بكر بن هوازن بن منصور بن عكرمة بن خصفة بن قيس عيلان بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان است. در ضمن به خالد بن الوليد گفته شده: أبو الوليد، القرشي المخزومي (بنابراین از قبیله قریش بوده است) مادرش لبابة الصغرى، که دختر الحارث بن حزن الهلالية، و او نیز دختر ميمونة بنت الحارث همسر پیامبر صلی الله علیه وسلم است، وخواهر لبابة الكبرى همسر عباس بن عبد المطلب کاکای پیامبر صلی الله علیه وسلم است. طوری که در فوق گفتیم: خالد بن الوليد رضی الله عنه در سال ۵۹۲ میلادی در مکه به دنیا آمد پدر خالد، الوليد بن المغيرة که یکی از جمله سران قبیله بنی مخزوم و از جمله سادات قریش است. بدین اساس طوری که از سلسله نسب وی معلوم می شود: خالد بن ولید رضی الله عنه عرب الاصل و از جمله قریشی می باشد.

ولی در مورد این که چرا وی را پشتون و از قبیله سلیمانخیل می داند موضوع قابل بحث و تعمق است، یکی از علت هایش شاید این باشد که خالد بن ولید شمشیر زن و اسب سوار ماهر و مهمانواز بود و می گویند زیادتر خصوصیات آنحضرت به خصوصیات مردم سرزمین افغانستان امروز می ماند.

علت دیگری که خالد بن ولید را پشتون و به قبیله سلیمانخیل مرتبط می سازند اینست که در زمان یزید طایفه ای از مخزومی ها بنا به مسائلی که در بین شان به وقوع می پیوندد به سیستان و نواحی کابل امروز مهاجر می شوند، در جمله فامیل های مهاجر عبدالله بن خالد که از فرزندان خالد بن ولید رضی الله عنه (و مطابق برخی از روایات نوسه خالد بن ولید) نیز همراه این فامیل ها مهاجر و در مناطق نزدیک کابل امروزی جاب ه جا و مسکن گزین می شوند. در آنجا پسر خالد بن ولید بایکی از دختران رهبران قوم سلیمانخیل ازدواج می نماید و از این وصلت دو طایفه بزرگ السوری والودی به وجود آمدند. و بنابر این وصلت است که خالد بن ولید به حیث پشتون شهرت یافته است. (مزید معلومات: منابع تحقیقی الکترونی و مجلة التراث العربی- دمشق العدد ۸۸ (۲۲) - کانون الأول مطابق به دسمبر ۲۰۰۲).

پایان

تتبع ونگارش:

الحاج داکتر امین الدین « سعیدی- سعید افغانی »

مدیر مرکز مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول مرکز فرهنگی د حق لاره- جرمنی